

K?sa Borçluluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *K?sa Borçluluk Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24724>

Özet

K?sa Borçluluk Ölçe?i (K-BÖ), psikolojide bireylerin ba?kalar?na kar?? hissettikleri **borçluluk** veya yükümlülük duygusunu ölçmek amacıyla geli?tirilmif revize edilmi? bir psikolojik ölçek olan Revised and Short Indebtedness Scale (ISR-S)'in Türkçe diline **uyarlama** çal??mas?d?r. Nagihan O?uz Duran taraf?ndan 2020 y?l?nda Türk üniversite ö?rencileri örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? tamamlanm??t?r. Bu ölçek, sosyal de?im teorileri ve minnettarlık gibi kavramlarla yak?ndan ili?kili olan borçluluk hissini h?zl? ve etkin bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

K?sa Borçluluk Ölçe?i, ISR-S, Borçluluk, Yükümlülük Hissi, Uyarlama, Üniversite Ö?rencileri, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Nagihan O?uz Duran

Amaç

K?sa Borçluluk Ölçe?i'nin temel amacı, orijinal İngilizce formunun psikometrik özelliklerini koruyarak, borçluluk duygusunun Türk kültürüne uygun olarak geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sağlamaktır. Bu uyarlama çal??ması, özellikle üniversite ö?rencilerinin sosyal ilişkilerinde deneyimledikleri **borçluluk** düzeylerini tespit etmek ve bu yap?nın di?er psikolojik de?ikenlerle ilişkisini incelemek için tasarlanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi, sosyal psikoloji alan?ndaki ara?tırmacılara, minnettarlık, yardımseverlik ve geri ödeme davran??lar? gibi konular? derinlemesine ara?tırırken kullanabilecekleri standardize edilmi?, k?sa bir araç sunmayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'deki akademik çal??malarda borçluluk yap?sının tutarlı bir biçimde incelenmesi mümkün hale gelmiştir.

Yap?

Ölçek, bireyin bir iyilik veya yardım kar??sında hissetti?i psikolojik borçluluk duygusunu ölçen tek boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı, sadece finansal borcu değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal yükümlülük hissini de kapsar. **Psikolojik borçluluk**, genellikle yardım alan kişinin, bu yardım? kar??lıksız bırakmama ve gelecekte bir ?ekilde geri ödeme yapma zorunlulu?u hissetmesi durumu olarak tanımlanır.

Bu psikolojik borçluluk hissi, bireyin benlik sayg?sı, ilişkisel stresi ve sosyal etkileşim kalitesi

üzerinde önemli etkilere sahip olabilir. Ölçek, bu karma??k duygusal ve bili?sel durumu yans?tan maddelerden olu?ur, bu da onu sosyal psikoloji ara?t?rmalar? için de?erli bir araç haline getirir.

Geçerlik

O?uz-Duran (2020) taraf?ndan yürütölen geçerlik çal??malar?, K?sa Borçluluk Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap?sal olarak orijinal ölçekle tutarlı? oldu?unu göstermi?tir. Yap? geçerli?i, do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in tek faktörlü yap?s?n?n Türk üniversite ö?rencileri örnekleminde iyi uyum indeksleri sergiledi?ini ortaya koymu?tur.

Ayr?ca, ölçe?in ölçme de?i?mezli?i (measurement invariance) çal??malar? da gerçekleştirilmi?tir. Bu çal??malar, ölçe?in farklı demografik gruplar (örne?in, cinsiyetler) aras?nda kar??la?tır?labilir sonuçlar üretti?ini teyit ederek, ölçe?in genellenebilirli?ine dair güçlü kanıtlar sunmu?tur. Ölçe?in **kriter geçerli?i** ve **ayr??ma geçerli?i** için ilgili psikolojik yap?larla ili?kileri de incelenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach's Alpha) kullanılarak raporlanm??tır. Çal??ma sonucunda, K?sa Borçluluk Ölçe?i'nin Türkçe formunun yüksek düzeyde iç tutarlılı?a sahip oldu?u belirlenmi?tir. Yüksek Cronbach's Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y?, yani borçluluk hissini, tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini de desteklemektedir. Elde edilen bu güvenilirlik bulgular?, K?sa Borçluluk Ölçe?i'nin Türk popölasyonunda akademik ve klinik amaçlar için güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

K?sa Borçluluk Ölçe?i'nin faktör yap?s?n? do?rulamak amacıyla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulanm??tır. Analizler, ölçe?in orijinal yap?s?nda önerilen tek faktörlü modelin Türk verisi ile tutarlı? oldu?unu kanıtlam??tır. Bu analizler, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen önemli istatistiksel uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) sa?lam??tır.

Faktör yüklerinin yüksek olmas?, her bir ölçek maddesinin ölçölmek istenen temel borçluluk yap?s?na güçlü bir ?ekilde katkıda bulundu?unu göstermi?tir. Bu sonuçlar, K?sa Borçluluk Ölçe?i'nin hem kavramsal hem de istatistiksel olarak sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu teyit etmektedir.

Ölçüm Arac?

Test Type: Uyarlama (Psikolojik Ölçek)

Format: Orijinal ölçekte kullanılan derecelendirme formatı (Genellikle Likert tipi)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kinler, özellikle üniversite ö?rencileri

Age Group: Genç yeti?kinlik dönemi ve üzeri

Population Details: Çal??ma, Türk üniversite ö?rencileri örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

DFA, Geçerlik, Güvenirlik, Cronbach Alpha, Ölçme De?i?mezli?i, Sosyal Psikoloji, Borçluluk

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: nagihan@uludag.edu.tr

Correspondence Address: Nagihan O?uz Duran (Bursa Uluda? Üniversitesi)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Türkçe uyarlama çal??ması 2020 y?l?nda yay?mlanmıştır.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullanımı için yazar Nagihan O?uz Duran ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ara?tırmalar için kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik amaçlı kullanımlar için izin gerekebilir.

Kaynaklar

O?uz-Duran, N. (2020). Turkish version of the revised and Short Indebtedness Scale (ISR-S): Translation, validity, measurement invariance and reliability studies for Turkish university students. *Studia Psychologica*, 62(3), 198-212. DOI: <https://doi.org/10.31577/sp.2020.03.800>

Makalenin orijinal bağlantısı: journals.savba.sk

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [borçluluk-ölçe?-i-k?sa-form-toad.pdf](#)

K?sa Borçluluk Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddeler için ilgili ara?t?rmac?n?n makalesine veya yukar?da belirtilen PDF belgesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM